

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Εμείς και οι νέοι ή οι νέοι και εμείς...

Το κείμενο είναι διασκευασμένο και συντομευμένο άρθρο που έχει δημοσιευθεί από τη Ρίτσα Μασούρα στην εφημερίδα Καθημερινή στις 5 Σεπτεμβρίου 2010 και αναφέρεται στον τρόπο που αντιμετωπίζουν οι γονείς τα παιδιά.

Δύσκολα γράφεις για τους νέους. Ακόμη πιο δύσκολα μιλάς για λογαριασμό τους. Δεν θυμάσαι παρά λίγα από τα δικά σου νεανικά χρόνια και τις περισσότερες φορές τα θωρείς¹ με την απόσταση και την πιθανή ωριμότητα που σε χωρίζει από αυτά. Όχι, δεν είναι σημερινή αυτή η δυσκολία. Υπήρχε και στο παρελθόν, όταν οι κοινωνίες αντιμετώπιζαν άλλου είδους προβλήματα και η αυταρχική ιεραρχία δεν άφηνε χώρο για να προβληθεί και να αναπτυχθεί η νεανική σκέψη. Τότε ένας ήταν ο κανόνας: «Όλα όταν θα 'ρθει η ώρα»! Και η ώρα ερχόταν, αλλά στο μεταξύ η τρελή νιότη είχε πετάξει και τα πρώην παιδιά, με γκρίζους πια τους κροτάφους μετρούσαν αντίστροφα τον χρόνο.

Παρ' όλα αυτά, ακούω συχνά τους ανθρώπους να μιλούν με μεγάλη ευκολία για τους νέους. Να τους απαξιώνουν, να τους ισοπεδώνουν ή να τους θεοποιούν. Πολλοί γονείς έχουν άποψη για τα πάντα. Για το μεγάλωμα των παιδιών τους, για το σχολείο, για τις ξένες γλώσσες, για το τένις! Τι είδους ανατροφή θα πρέπει να πάρουν, αν έχουν δικαίωμα να χαζολογούν στον δρόμο ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι, αν δικαιούνται να αφήνονται στους φόβους της εφηβείας, αν μπορούν να καπνίζουν, να κατεβαίνουν σε διαδηλώσεις, να δηλώνουν επαναστάτες...

Προφανώς ο γονιός, έχοντας διανύσει τη δική του τεθλασμένη, έχει κάθε λόγο να οραματίζεται για το παιδί του ευθεία πορεία. Ενοχλούμαι, όμως, όταν οι γονείς τα θεωρούν δικά τους, κτήμα τους και με στόχο –όπως είπε ο Σκωτσέζος συγγραφέας Άντριου Ο' Χέιγκαν – «την απόκτηση τέτοιων εφοδίων που θα τους φέρουν χρήμα και πλούτο». Ίσως γιατί, μέσα από τις δικαιολογημένες αγωνίες τους, ξεχνούν ότι αυτή η μύηση² καταλήγει σε ανθρώπους λιγότερο ανθρώπινους.

1 βλέπεις, αντιλαμβάνεσαι

2 εισαγωγή σε μια τέχνη ή επιστήμη / εδώ: εισαγωγή σ' αυτόν τον τρόπο σκέψης

Και είναι αληθινό αυτό που λέει ο Χέιγκαν. Αν και οι εξαιρέσεις είναι πολλές, δύσκολα αναλαμβάνουμε το κόστος να μιήσουμε³ τους νέους στο πεδίο της ουσιαστικής γνώσης. Στη λογοτεχνία, την αισθητική, την ηθική ή την πολιτική (εδώ, αντίθετα, τους μαθαίνουμε να την απαξιώνουν, καθώς δύσκολα διαχωρίζουμε τον πολιτικό από την πολιτική). Δεν τους διδάσκουμε την αυθεντικότητα της πράξης γενικότερα. Ασφυκτικά εγκλωβισμένοι στον εγωκεντρισμό μας, εμφυσούμε⁴ στον νέο την ιδέα για τη δόξα, το χρήμα και τον έρωτα.

A3. Στο κείμενο αναφέρεται πως οι γονείς θεωρούν συχνά τα παιδιά κτήμα τους και προσδιορίζουν με αυστηρότητα τη μελλοντική τους πορεία. Να γράψεις ένα άρθρο 200-250 λέξεων που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα στο οποίο να αναλύεις τους λόγους που δημιουργούν το φαινόμενο. Μπορείς να παραθέσεις παραδείγματα από περιστατικά που έχουν υποπέσει στην αντίληψή σου, για να ενισχύσεις την επιχειρηματολογία σου.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΣΑΜΙΟΥΕΛ ΟΥΛΜΑΝ (1840 - 1924)

Νιότη

Ο Σάμιουελ Ούλμαν ήταν Αμερικανός επιχειρηματίας, ποιητής, ανθρωπιστής και θρησκευτικός ηγέτης. Είναι γνωστός σήμερα για το ποίημά του «Νιότη». Ανακτήθηκε από το διαδίκτυο (<https://www.o-klooun.com/>) στις 16.10. 2021.

Τα νιάτα δεν είναι περίοδος ζωής, είναι η κατάσταση του νου.

Δεν είναι κόκκινα μάγουλα, κόκκινα χείλη και ευλύγιστα γόνατα.

Είναι η διάθεση της θέλησης, η ιδιότητα της φαντασίας, η δύναμη των αισθημάτων.

Είναι η φρεσκάδα της βαθιάς πηγής της ζωής.

Είναι η νίκη ενάντια στην ατολμία, είναι και της επιθυμίας για περιπέτεια ενάντια στον

πόθο για μια ήσυχη ζωή.

Αυτός ο πόθος υπάρχει συχνά σε έναν σαραντάρη.

Κανένας δεν γερνάει μόνο και μόνο επειδή ζει μερικά χρόνια.

Οι άνθρωποι γερνούν όταν λιποτακτούν από τα ιδανικά τους.

3 εισάγουμε

4 εμπνέουμε, υποβάλλουμε

Και τα ωραία ακόμη πρόσωπα, όταν δεν προσέξουν να μείνουν όσο γίνεται ηθικά
αμόλυντα, στιγματίζονται συχνά από την αυθάδεια ή την αηδία.

Τα χρόνια μπορεί να ρυτιδώνουν το δέρμα, αλλά όταν εγκαταλείψεις τον ενθουσιασμό,
τότε ρυτιδώνεται το πνεύμα.

Η ανησυχία, η αμφιβολία, η έλλειψη εμπιστοσύνης στον εαυτό σου, ο φόβος και η
απελπισία, αυτά τα μυσάρια μακρά χρόνια που γέρνουν το κεφάλι και κάνουν σκόνη το
πνεύμα που γέρασε.

Και αν είναι κανείς εβδομήντα ή δεκάξι χρόνων,
πάντα στην καρδιά του μπορεί να υπάρχει η αγάπη για το θαύμα, ο θαυμασμός για τα
άστρα και τα πράγματα και για τις σκέψεις.

Η θέληση να αντιμετωπίσει κανείς τα γεγονότα, η αδιάκοπη παιδιάστικη όρεξη για κείνο
που πρόκειται να 'ρθει.

Έπειτα, και η μεγάλη χαρά για το παιχνίδι της ζωής.

Είστε τόσο νέοι, όση είναι η πίστη σας στη ζωή.

Τόσο γέροι, όση είναι η αμφιβολία σας.

Τόσο νέοι, όση είναι η εμπιστοσύνη στον εαυτό σας.

Τόσο γέροι, όση είναι η απελπισία σας.

Μέσα στο κέντρο της καρδιάς σας βρίσκεται ένας σταθμός ασυρμάτου.

Όσα χρόνια κάποιος παίρνει μηνύματα ομορφιάς,
ελπίδας, χαράς, μεγαλείου, θάρρους και δύναμης από τη γη, από τους ανθρώπους και από
το θεό, τότε είναι πάντα νέος.

Όταν τα μηνύματα αυτά πάψουν να έρχονται, και το κέντρο της καρδιάς σας έχει σκεπαστεί
με τα χρόνια της απαισιοδοξίας και τον πάγο της αδιαφορίας και του κυνισμού⁵, τότε
πραγματικά μεγαλώσατε και γεράσατε.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις
απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100 - 150 λέξεων.

1. Ποια χαρακτηριστικά ή συναισθήματα του ανθρώπου τον διατηρούν για πάντα
νέο, ανεξάρτητα από την πραγματική του ηλικία, σύμφωνα με το ποιητικό
υποκείμενο; Ποια απ' αυτά θεωρείς ότι είναι τα σημαντικότερα;

ή

⁵ ωμή ειλικρίνεια, χωρίς ευγένεια και ευπρέπεια.

2. Να γράψεις ένα δικό σου ποίημα ή πεζό στο οποίο να εκφράζεις τις προσωπικές σου σκέψεις για το τι σημαίνει να είσαι νέος σήμερα. Μπορείς να αρχίσεις με τη φράση: «Νέος σημαίνει να . . .».

Μονάδες 25